

# Rómantík

# Bakgrunnur rómantíkur

- ◆ Á tímum upplýsingar efldist evrópska borgarastéttin.
- ◆ Iðnbyltingin á seinni hluta 18. aldar hleypti enn nýjum vexti í borgir og skapaði velmegun:
  - Markaður fyrir hvers kyns bókmenntir varð meiri.
  - Bækur urðu fjöldaframleiddur söluvarningur.
  - Nýir lesendur komu til, ekki síst konur
- ◆ Örrí fólksfjölgun fylgdi h.v. húsnæðisskortur og fátækt.
  - Borgir og borgarmenning verða tákn um hnignun.



# Bakgrunnur rómantíkur frh.

- ◆ Andóf gegn skynsemishyggju upplýsingarstefnunnar
- ◆ Skáld og heimspekingar hófu að veita einstaklingnum meiri athygli, tilfinningum hans og sálarlífi.





# Tímabil rómantíkur

- ◆ Hefst um eða upp úr 1800
- ◆ Erfiðara að ákvarða seinni mörk
  - Skil milli rómantíkur, raunsæis og nýrómantíkur ekki skýr.
  - Rómantíkur gætir í ljóðum til aldamótanna 1900 ...
    - þegar nýrómantik tekur við.
  - Raunsæi hefur tekið við í lausamáli strax um 1880.
- ◆ Áhrifa stefnunnar gætir á örlítið mismunandi tímum frá einu landi til annars.
  - Á Íslandi er yfirleitt miðað við tímabilið 1830-1880

# Einkenni rómantíkur

- ◆ Tilfinninganæmni
- ◆ Áhugi á hinu frumstæða
- ◆ Náttúrudýrkun
- ◆ Dulhyggja
- ◆ Einstaklingshyggja
- ◆ **Áhugi á liðinni tíð, ekki síst miðöldum**
- ◆ **Þjóðernishyggja og föðurlandsást**



# Þjóðsögur og þjóðsagnasöfnun



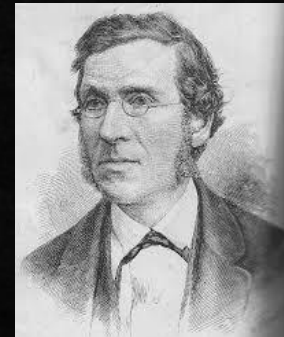
## ◆ Þjóðsaga:

- Stutt
- Hefur gengið í munnmælum, jafnvel öldum saman
- Lituð af samfélagi, málfari og málsniði síns tíma.
- Má skipta í: sagnir/þjóðsögur, ævintýri og goðsögur
  - Sem aftur má skipta í undirflokkka



## ◆ Frumkvöðlar í þjóðsagnasöfnun

- Í Evrópu: Bræðurnir Jakob og Wilhelm Grimm
  - Þýskir málvísindamenn
- Á Íslandi: Jón Árnason og Magnús Grímsson



# Þjóðsagnasöfnun og rómantík

- ◆ Aðdáun rómantískra skálda og heimspekinga á þjóðsögum:
  - Margar sögur ...
    - áttu greinilega rætur á miðöldum.
    - fluttu forn minni.
    - virtust endurspegla gamla hugsun og venjur.
      - og gátu þ.a.l. kennt mönnum „náttúrulega“ hugsun og venjur.
  - Dularfullt efni sagnanna ýtti undir ímyndunaraflið.
    - Mörg dæmi um að rómantísk skáld semdu þjóðsögur / ævintýri
      - Listævintýri
        - Jónas Hallgrímsson – [Leggur og skel](#)
        - H.C. Andersen – ýmsar sögur

